

SXEDIO.GM6

14.12.1954: ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΝΝΑΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ. ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΤΤΑΝΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΠΕΙΣΟΥΝ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ

Η συζήτηση της προσφυγής της Ελλάδας στην Πολιτική Επιτροπή της εννάτης Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για το αίτημα των κυπρίων για αυτοδιάθεση έγινε στις **14** Δεκεμβρίου **1954** με μεγάλη μάλιστα καθυστέρηση γιατί όπως αναφέρει ο Γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας κυπριακής καταγωγής, Αλέξης Κύρου στο βιβλίο του "Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Αθήναι **1955**", οι αντιπρόσωποι της Αγγλίας, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Γαλλίας και της Νέας Ζηλανδίας πίεζαν τον Πρόεδρο της Συνέλευσης Ουρίτια να θέσει σε ψηφοφορία ψήφισμα που προτίθετο να καταθέσει η Νέα Ζηλανδία κι έτσι "να καταποντισθή το Κυπριακόν εντός ολίγων λεπτών".

Ο Πρόεδρος όμως έφερε ένσταση και η συζήτηση προχώρησε κανονικά. Ενώπιον της Επιτροπής βρισκόταν ελληνικό ψήφισμα με το οποίο εκφραζόταν η ευχή όπως η αρχή της αυτοδιάθεσης εφαρμοσθεί και στο λαό της Κύπρου.

Αναφερόταν στο ελληνικό ψήφισμα:

"Η Γενική Συνέλευση,

Αφού εξέτασε το θέμα που αφορά την εφαρμογή στην περίπτωση του πληθυσμού της Νήσου Κύπρου, της αρχής ίσων δικαιωμάτων και αυτοδιάθεσης των λαών,

Εχοντας υπόψη του ότι ένας από τους σκοπούς των Ηνωμένων Εθνών, που καθορίστηκε στο άρθρο **1** του Χάρτου είναι η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των Εθνών, που βασίζονται στο σεβασμό της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και αυτοδιάθεσης των λαών,

Εχοντας υπ' όψη το ψήφισμα της **16** Δεκεμβρίου **1952**,

Εκφράζει την ευχήν όπως η αρχή της

αυτοδιάθεσης εφαρμοσθεί στην περίπτωση του πληθυσμού της Κύπρου".

Τη συζήτηση άνοιξε ο αντιπρόσωπος της Νέας Ζηλανδίας Λέσλι Μούνρο, ο οποίος ύστερα από συνεννόηση με τους αντιπροσώπους της Βρετανίας και των Ηνωμένων Πολιτειών υπέβαλε το δικό του ψήφισμα, το οποίο πρόβλεπε:

"Η γενική συνελευση αποφασίζει να μη εξετάσει περαιτέρω το θέμα υπό τον τίτλο "εφαρμογή υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, της αρχής ίσων δικαιωμάτων και αυτοδιάθεσης των λαών, στην περίπτωση του λαού της Κύπρου".

Ο νεοζηλανδός αντιπρόσωπος είπε ότι κατέθετε την πρόταση του αυτή για να αποφύγει σοβαρές πολιτικές συνέπειες, στις σχέσεις της Ελλάδας με την Αγγλία και την Τουρκία.

Ο Μούνρο όμως δεχόταν, όπως είπε, να δοθεί η ευκαιρία στον αντιπρόσωπο της Ελλάδας να μιλήσει και να εκθέσει τις απόψεις του, πράγμα που είχε προτείνει στον Κύρου, ο Αμερικανός αντιπρόσωπος Κάμποτ Λοτζ πριν αρχίσει ακόμα η συνεδρία.

Ο Αλέξης Κύρου παίρνοντας το λόγο στη συνέχεια έφερε ένσταση και είπε ότι ενώπιον της Επιτροπής δεν υπήρχε δήλωση της Βρετανίας ότι θα εφαρμόζε την αρχή της αυτοδιάθεσης στην Κύπρο και επομένως αποδοχή της πρότασης θα είχε σαν συνέπεια παλινδρόμηση και πολλαπλούς κινδύνους.

Πρόσθεσε:

" Οι αντιπρόσωποι πρέπει να γνωρίζουν ότι μέχρι τούδε ήσαν επιτυχείς οι προσπάθειες, όπως διατηρηθεί η μελέτη του Κυπριακού θέματος στο επίπεδο της αυτοσυγκράτησης και μετριοπάθειας. Τούτο οφείλεται όχι μόνο στη σοβαρότητα του ζητήματος, αλλά επίσης στη βαθειά και από μακρού υφιστάμενη αγγλοελληνική φιλία. Δεν προτιθέμεθα να παρεκκλίνουμε από τη στάση αυτή, αλλά τι θα συμβεί εάν η Επιτροπή καλύψει την κεφαλή της βαθιά μέσα στην άμμο;

Το αδιέξοδο θα συνεχισθεί ακόμη δυσκολότερο,

τα αισθήματα θα εξαφθούν και τα Ηνωμένα Έθνη θ' αντιμετωπίσουν πιθανά μια μέρα κατάσταση που επιβάλλει δραστικά μέτρα. Θα μεταφερθούμε τότε σε τρικυμιώδες πέλαγος.

Το Νεοζηλανδικό ψήφισμα συνεπάγεται αναθεώρηση της απόφασης που λήφθηκε προηγουμένως όπως το ζήτημα εγγραφή στην ημερήσια διάταξη και ότι απαιτείται για το λόγο αυτό πλειοψηφία, δύο τρίτων προς υιοθέτηση του Νεοζηλανδικού ψηφίσματος.

Ο αντιπρόσωπος Τουρκίας Σελίμ Σαρπέρ υποστήριξε την πρόταση της Νέας Ζηλανδίας και είπεν ότι ο τεχνητός θόρυβος που έγινε ήταν αρκετός για να δημιουργήσει αμφιβολίες στους λαούς της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας σε εποχή κατά την οποία η φιλία και οι δεσμοί τους αρχισαν να ριζώνουν. Είπεν ακόμη ότι ένας λόγος για τον οποίο υποστήριζε τη νεοζηλανδική πρόταση ήταν ότι τα Ηνωμένα Έθνη δεν είχαν δικαιοδοσία.

Ανέφερε ο Σαρπέρ:

" Το Κυπριακό είναι εντελώς τεχνητό ζήτημα, διατηρείται δε ζωντανό με ευρεία προπαγάνδα και προσκλήσεις, που διευθύνονται από την Ελλάδα. Οι προσπάθειες οι οποίες γίνονται από μακρά, αλλά μαχητική ομάδα στη νήσο προς δημιουργία και διατήρηση του ενθουσιασμού αυτού υποστηρίζονται πλήρως από ορισμένο Κόμμα, το οποίο έχει πολιτικά σχέδια, εντελώς ξένα προς το πρόβλημα τούτο".

Στη συνέχεια ο Σαρπέρ αναφέρθηκε στο ρόλο του ελληνορθόδοξου Κλήρου και πρόσθεσε:

" Ο,τι θα ήταν περισσότερο επιθυμητό έργο από εκείνο, του οποίου τα πρόσωπα συνδέονται με την ανεξάρτητη ελληνορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου, είναι ότι πρέπει να ακολουθήσουν το παράδειγμα όλων των άλλων θρησκευτικών ανδρών και στη φυσική εξέλιξη των πραγμάτων να ικανοποιηθούν στην εκτέλεση των σεβαστών θρησκευτικών καθηκόντων των αφιερώνοντας τη ζωή τους στη διαφώτιση των οπαδών τους και διδάσκοντας αυτούς τις αξιολογικές αρχές και δόγματα της θρησκείας".

Ο Σελίμ Σαρπέρ υποστήριξε ότι η Κύπρος δεν είχε καμιά γεωγραφική ή ιστορική σχέση με την Ελλάδα και αφού αναφέρθηκε στην τουρκοκρατία και την ενοικίαση της Κύπρου στην Αγγλία και την προσάρτιση της πρόσθεσε:

" Στην ανεκτική διακυβέρνηση των Τούρκων οφείλεται το γεγονός ότι ο Ελληνόφωνος λαός της Κύπρου διατήρησε όχι μόνο τη θρησκευτική του ελευθερία, αλλά και την ελευθερία της γλώσσας του. Όταν αποτελούσε τμήμα της Τουρκίας η Κύπρος, η οποία δεν είναι οικονομικά αυτόνομη, μπορούσε να συντηρεί τον πληθυσμό της συνεργαζόμενη οικονομικά με την Ανατολία, την οικονομική ενδοχώρα.

Απο το **1927** η Βρετανία επεξέτεινε την άμεση και έμμεση οικονομική βοήθεια ώστε να ιδρυθούν στην Κύπρο δημόσιες υπηρεσίες, το γεγονός επίσης ότι απέφυγε να ασκήσει τη φορολογία κατέστησε το λαό ικανό να διατηρήσει το επίπεδο ευτυχίας του. Αφ' ετέρου η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας δεν είναι τέτοια ώστε να της επιτρέψει να δώσει παρόμοια βοήθεια προς την Κύπρο.

Η Τουρκία συνδεδεμένη στενά με την Κύπρο από άποψης οικονομικής και γεωγραφικής θέσης, ενδιαφέρεται κυρίως για το καθεστώς της νήσου, λόγω φυλετικών, ιστορικών και συμβαστικών λόγων.

Δεν μπορούμε να δεχθούμε το επιχείρημα, το οποίο η Ελλάδα προβάλλει υπό ένα πολύ ενδιαφέροντα και συγκαλυμμένο μανδύα πλαστής άγνοιας, ότι δεν υπάρχει τίποτε το σχετικό με ένα παλιό μονόπλευρο ή ακόμη δίπλευρο θέμα προς συζήτηση, σχετικά με τη νήσο αυτή, η οποία ουδέποτε συνδεόταν με την Ελλάδα είτε στους αρχαίους είτε στους νεότερους χρόνους.

Οι απαιτήσεις της ελληνικής κυβέρνησης παρουσιάστηκαν κατά αμφίβολο και συγκεχυμένο τρόπο, βασίστηκαν σε κακή διερμηνεία ιστορικών γεγονότων και περιβλήθηκαν τον ομιχλώδη μανδύα ήπιου "ιρρεντεδισμού" και αντικατέστησαν την αξίωση της προσάρτισης με εκείνη της αυτοδιάθεσης (η λέξη ιρρεντεδισμός προήλθε από Ιταλικό πολιτικό κόμμα που κηρύχθηκε υπέρ της ανάκτησης από την

Ιταλία όλων των ιταλοφώνων επαρχιών). Οι ελληνικές απαιτήσεις στερούνται παντελώς βάσης.

Η ιδέα του κ. Κύρου να χωρίσει όσους υπέγραψαν τη Συνθήκη της Λωζάνης σε δύο μέρη καθιστώντας τη συνθήκη δεσμευτική για το ένα από τα μέρη, ενώ το άλλο μέρος θα ήταν ελεύθερο να την αγνοήσει, αποτελεί νέο είδος διεθνούς δικαίου. Με τον μη σεβασμό του καθεστώτος της Κύπρου, ως τούτο ρυθμίστηκε από τη συνθήκη της Λωζάννης, η Ελλάδα δημιουργεί προηγούμενο από το οποίο αυτή η ελληνική Κυβέρνηση θα υποφέρει τελικά".

Ο Αμερικανός αντιπρόσωπος Κάμποτ Λοτζ είπε ότι πήρε υπό σημείωση την παρατήρηση του νεοζηλανδού Λέλσι Μούνρω ότι δεν ήθελε να φιμώσει κανένα ομιλητή και πρόσθεσε:

"Πιστεύω ότι με την παροχή προτεραιότητας στο νεοζηλανδικό ψήφισμα, δεν θα παρεμποδισθεί με κανένα τρόπο ο αντιπρόσωπος της Ελλάδας να προβεί σε δηλώσεις. Θα υπερασπίσω το δικαίωμα του να προβεί σε τέτοιες δηλώσεις. Μου φαίνεται ότι το ψήφισμα της Νέας Ζηλανδίας, είναι τέτοιο, ώστε να είναι λογικό όπως παρασχεθεί προτεραιότητα προς συζήτηση του και στη διεξαγωγή ψηφοφορία επ' αυτού.

Το Νεοζηλανδικό ψήφισμα δεν λέγει ότι το θέμα δεν πρέπει να συζητηθεί. Λέγει ότι δεν πρέπει να εξετασθεί. Κατά την άποψη μου υπάρχει πραγματική διαφορά μεταξύ των λέξεων "συζήτηση" και "εξέταση". Η λέξη "εξέταση" σημαίνει απόφαση. Το γεγονός ότι το ζήτημα της Κύπρου ηγέρθη μας ενδιαφέρει πολύ. Επηρεάζει τα συμφέροντα και τα αισθήματα του λαού προς τον οποίον αισθανόμαστε στενότερους δεσμούς συμπάθειας. Επί πλέον η ευημερία πολλών εθνών του ελεύθερου κόσμου εξαρτάται από τη διατήρηση ιστορικής εμπιστοσύνης μεταξύ τους.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι πεπεισμένες ότι είναι ύψιστο καθήκον όπως παραμερισθεί το θέμα αυτό, για να μη επηρεασθεί η εμπιστοσύνη αυτή, διότι η συνεχής αλληλεγγύη είναι ζωτικώς αναγκαία για την ευστάθεια της περιοχής της οποίας η Κύπρος αποτελεί

τιμήμα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η συνειτή πορεία είναι αυτή που πρότεινε η Νέα Ζηλανδία. Πιστεύουμε ότι η παρατεταμένη συζήτηση υπό τη μορφή αυτή θα αύξανε την ένταση και θα δημιουργούσε πικρά αισθήματα σε στιγμές κατά τις οποίες η διατήρηση της αλληλεγγύης του ελευθέρου κόσμου προέχει. Μήπως δεν είναι σημαντικό το ότι μεταξύ των ισχυροτέρων οπαδών της ένωσης συγκαταλέγεται και το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κύπρου; Μπορεί οποιοσδήποτε να ισχυρισθή ότι οι κομμουνιστές στην Κύπρο εμπνέονται από τον πόθο να κυβερνώνται από την παρούσα ελληνική κυβέρνηση; Ασφαλώς όχι".

Ο αντιπρόσωπος της Σοβιετικής Ένωσης Τζάκοπ Μάλικ τόνισε ότι το κυπριακό έπρεπε αναμφισβήτητα να εξετασθεί από τον ΟΗΕ και πρόσθεσε ότι το άρθρο 1 του Καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ παραβιάστηκε.

Συνέχισε:

"Είναι καλώς γνωστό ότι η πλειονότητα του Κυπριακού πληθυσμού απαιτεί έντονα την αυτοδιάθεση. Η γενική συνέλευση δεν μπορεί να αγνοήσει την απαίτηση αυτή και είναι από καθήκον υπόχρεως να εξετάσει το ζήτημα".

Ο αντιπρόσωπος της Βρετανίας Νάτιγκ τάχθηκε υπέρ του ψηφίσματος της Νέας Ζηλανδίας και πρόσθεσε:

"Είναι λυπηρόν να λεθχούν αυτά τα πράγματα για ένα φίλο, είναι όμως καλύτερο στο βήμα τούτο να εκτεθούν γεγονότα και κυρίως απερίφραστα. Άλλο σημείο είναι εάν η εξέταση του ελληνικού ψηφίσματος θα εξυπηρετούσε κατά οποιονδήποτε τρόπο τους Κυπρίους. Η απάντηση είναι σαφώς όχι. Τα συμφέροντα του λαού της Κύπρου θα ζημιώνονταν πολύ.

Για πολλά χρόνια ο τουρκόφωνος και ο ελληνόφωνος πληθυσμός της Κύπρου έζησαν στο πλευρό ο ένας του άλλου σε ειρήνη και αγάπη. Σκοπός της βρετανικής πολιτικής υπήρχε πάντοτε και εξακολουθεί να είναι η υποβοήθηση του πληθυσμού της Κύπρου να αναπτύξει τους ίδιους πολιτικούς θεσμούς και να εργασθεί κατά ομαλό τρόπο προς την

αυτοκυβέρνηση. Η ένωση δεν σημαίνει αυτοκυβέρνηση. Στην πραγματικότητα σημαίνει το αντίθετο. Σημαίνει ένωση. Η διαταραχή για την ένωση παρεμποδίζει απλώς και επιβραδύνει την ομαλή πρόοδο προς την αυτοκυβέρνηση τόσο των Ελλήνων όσο και των Τούρκων κατοίκων της Κύπρου. Όσα περισσότερα λεχθούν εδώ τόσο περισσότερο θα παρεμποδισθεί αυτή η πρόοδος. Τα αποτελέσματά αυτά καθ' εαυτά θα ήταν κακά για την Κύπρο, ατυχώς όμως η ο αντίκτυπος τους θα γινόταν αισθητός και πολύ πέρα από την Κύπρο.

Το Κυπριακό δεν έπρεπε να αφεθεί να διαταράξει την αύξουσα ενότητα του ελεύθερου κόσμου. Τα ελατήρια τους δεν είναι ο εθνικισμός.

Η ιστορία επαναλαμβάνει τον εαυτό της. Η Επιτροπή πρέπει να σταθμίσει με μεγάλη προσοχή την πολιτική σύνθεση, την οποία είχε περαιτέρω συζήτηση του ζητήματος αυτού. Εσπευσμένη ενέργεια θα άφηνε ελεύθερες δυνάμεις οι οποίες εκφεύγοντας από κάθε έλεγχο θα σάρωναν τις προσπάθειες μιας γενιάς".

Αυτές μπορεί να λεχθεί πως ήταν οι πρωτολογίες των κυριότερων πρωταγωνιστών. Όμως μέχρι το τέλος απέμενε ακόμα πολλή συζήτηση.